

Herman Ties Broos (1936-2017), studie en werk

Vanaf 1944 tot 1949 gaat Herman naar de MULO, maar hij zakt. Vanaf 1949 gaat Herman werken als hulpmonteur electricien terwijl hij een avondopleiding volgt voor aspirant electromonteur. In 1951 haalt hij het A-diploma Electrotechnisch Vakonderwijs met een 4 voor Nederlandse Taal, een 6 voor Electrotechniek en een 7.5 voor Elementaire Wiskunde. De laatste 7.5 geeft aan dat er meer in zit, dus hij gaat naar MULO-B, maar daar zakt hij voor het examen in 1952. Het zijn weer de talen die hem de das om doen: zowel voor Nederlands, Frans als Duits krijgt hij een 5. Voor Engels haalt hij een 6 en het lijkt erop dat dit hem op een idee brengt: waarom niet naar Canada? In mei 1954 emigreert hij naar Canada en daar werkt hij eerst bij Boyd Electric in Peace River (Alberta), daarna vanaf mei 1955 voor de Canadian Railways in Hotel 'Chateau Lake Louis', vanaf voorjaar 1956 voor het Federal Government of Canada voor de wegenbouw, vanaf april 1957 voor Ford, Bacon & Davies (Inspecting Engineering Ltd) bij het leggen van aardgaspijpleidingen voor de Inland Natural Gaslines in British Columbia, vanaf voorjaar 1958 weer voor het Federal Government of Canada bij het bouwen van de Columbia Highway in het Banff National Park (Alberta) en vanaf mei 1962 voor de Yukon Territorial Government aan de Alaska Highway. Al met al heeft hij zo'n zes jaar gewerkt onder de voormalige hoofdingenieur G.B. Starr (ontwerper van de Columbian Highway in Alberta en later hoofdingenieur van de Yukon Territorial Government. In maart 1963 komt Herman naar Nederland terug en gaat werken voor de NV Waterleiding in Groningen. In 1966 vraagt hij nog twee dagen verlof om examen Waterleiding Opzicht I te doen, waarvoor hij een PBNA cursus heeft gevolgd, maar er zijn geen papieren te vinden waaruit blijkt dat hij geslaagd is. In 1968 stopt hij met werken bij het waterleidingbedrijf en uit een schrijven aan de Koningin in 1974, waarin hij er om vraagt weer tot Nederlander genaturaliseerd te worden, blijkt waarom: hij moet meer en meer voor z'n moeder zorgen. Hij schrijft dat hij daarnaast 'zo nu en dan wat losse werkzaamheden' doet 'om de begroting sluitend te houden', maar vanaf zijn 38e levensjaar heeft hij nooit meer structureel gewerkt, ook al heeft hij (na het overlijden van zijn moeder in 1981) nog wel meerdere sollicitaties de deur uit gedaan, maar dat doet hij tegelijk met honderden andere sollicitanten, dus het lukt niet meer om aan de bak te komen in Nederland. In 1983 schrijft hij zelfs nog een uitgebreide brief aan zijn oude werkgever G.B. Starr met de mededeling dat hij graag weer naar Canada wil verkassen en de vraag of Starr (via zijn vele contacten) werk voor hem zou kunnen vinden, desnoods seizoenswerk. De brief komt als 'niet te bezorgen' retour.

Herman Ties Broos, Nederlander, Canadees en weer Nederlander

In 1961 concludeert Herman dat het hem zo goed bevalt in Canada dat hij naturalisatie tot Canadees aanvraagt. R.W. Hutchinson (Dept of Public Works of Canada) getuigt dat hij Herman kent als 'an honest, trustworthy and intelligent person' en 'In regards to this application for Canadian Citizenship, I can truthfully say that I believe that Herman would fulfill his duties as a citizen of Canada in all respects.

Begin 1962 ontvangt hij een brief in Jasper (Alberta) van 'House of Commons', waarin H.H. Horner 'as a member of Parliament' Herman feliciteert 'on the occasion of your achieving Canadian Citizenship'. Er is een grote foto waarop Herman staat temidden van 13 andere genaturaliseerden. Opvallend is dat veel daarvan op oudere leeftijd zijn.

Herman Ties Broos, de onroerendgoedmagnaat.

In 1959 koopt Herman twee 'lots' in het dorp Canmore (Alberta, Canada), ten westen van Calgary: 51°05'03.9"N 115°21'26.8"W (zoek met Google Maps, prachtige omgeving). Hij heeft de lots 13 en 14 aan de 3rd Street in Canmore gekocht voor ??? (in 1965 door de tax authorities gesteld op 400 dollar, dus het zal bij aankoop een paar honderd dollar geweest zijn). Hij moet er jaarlijks belasting voor betalen (vanaf zo'n 40+ dollar) en hij krijgt meerdere verzoeken van belangstellende kopers om de lots weer door te verkopen, waar hij lang niet op in gaat. Zo krijgt hij in november 1972 nog een 'offer to purchase' van 3.200 dollar van C.J. Rohling uit Calgary, waar hij blijkbaar niet op in gaat, omdat het wat onduidelijk blijft hoe de formele afhandeling gaat. In 1974 heeft hij ze alsnog verkocht voor 2.300 dollar, waarbij deze opbrengst moet worden doorgegeven aan de 'Edmonton Reformed School Society' (Edmonton ligt een eind ten noorden van Calgary), volgens eigen zeggen 'onder druk van de familie', die vond dat hij daar 'goed mee deed'. Van deze transactie is een akte in 't Engels opgesteld en gepasseerd in Assen, waarbij Jan Grasmeijer blijkbaar de koper is, die er ook voor moet zorgen dat de koopsom aan de schoolclub wordt overgedragen. Blijkens een stencil uit Edmonton is dat gebeurd, want 'the Lord en mr Broos' worden vriendelijk bedankt 'for this generous donation'. Het bedrag is op dat stencil met een stukje witte tape overgeplakt (?!), maar blijkt uit de akte, die overigens stevig dichtgeniet was met de notitie erop dat 'ie weggegooid moest worden (wat blijkbaar niet is gebeurd)...

Herman is niets te vroeg met de verkoop, want in de loop van 1974 wordt Canmore getroffen door een stevige overstroming van de Bow River, waar de wijk met de 3rd street tegenaan ligt.

In mei 1963 koopt Herman de panden Korreweg 85 en 85a voor bijna 45.000 gulden. Het huisvestingsbureau van de gemeente schrijft hem aan dat hij niet zelf de woning van 85a mag betrekken, maar dat 'de woning zal worden uitgereikt aan een met name genoemde huurder. Als Herman zou weigeren om hieraan mee te werken, zal de woning 'gevorderd worden'. Hij neemt nog een advocaat in de arm, maar die geeft hem weinig kans in een procedure, dus Herman ziet daar blijkbaar van af. Hij verkoopt de panden weer in augustus 1963 voor 40.000 gulden en moet dus een verlies slikken van zo'n 5000 gulden.

In zijn beleving heeft de familie hem met 'verkeerde adviezen' veel geld laten verliezen. Uit een notitie blijkt dat hij hierover in 1966 een hooglopende ruzie met zijn broer Frits heeft, waarin 'afschrikkende dingen' zijn gezegd en waarin Herman zich zelfs 'liet gaan tot een handgemeen', waarvoor hij z'n excuses aanbiedt, ook al blijft Herman volledig 'achter de zaaksgerechtigheid van mijn gesprek met jou gevoerd' staan en dus 'lijnrecht tegenover jou'.

Herman Ties Broos en de kerk

In 1972 levert Herman de attestatie die hij in 1954 van de kerkeraad van Groningen meekreeg om zich in Canada bij de kerk van Edmonton te voegen, weer in bij de kerkeraad van Groningen. Dat zorgt daar voor enige verbazing en ophef. In een schrijven van de kerkeraad stelt deze: 'Daar de kerkeraad aan dit stuk niets heeft, besloot de wijkraad het als onontvankelijk aan u terug te zenden.' en voegt daar de volgende vragen aan toe: 'Hebt u die attestatie destijds in Edmonton niet ingeleverd? Bent u al die jaren kerkelijk dakloos geweest? Met wat voor doel hebt u dit stuk nu bij ons ingeleverd? Misschien om u bij de kerk te voegen?' Na nog wat formele frases komt het verwijt: 'U bent in gebreke gebleven door u niet te voegen bij en u te verenigen met de kerk van onze Here Jezus Christus hier in Groningen-N. Ondanks herhaalde aandrang hebt u geweigerd u te onderwerpen aan haar onderwijzing en tucht. Door dit niet te doen en u op uzelf te houden hebt u gehandeld tegen de ordinantie Gods. (...) Bij elke viering van het Heilig Avondmaal roept de Heiland nodigend: "Doet dit tot mijn gedachtenis", maar u laat Hem nu al zoveel jaren roepen en nodigen en u komt niet. Welk een smaadheid doet u Hem daarmee aan!' Blijkbaar heeft Herman ook een gesprek met ouderlingen geweigerd, waarvoor hij ook nog gemaand wordt. 'De wijkraad hoopt, dat u het geschrevene ernstig wilt overwegen en bidt, dat u moogt komen tot de daad der gehoorzaamheid, door uw hals te buigen onder het juk van Christus, dat een zeer zacht juk is, en zo te onderhouden de enigheid der kerk.'

Blijkbaar worden de plooiën in de daarop volgende tijd gladgestreken, want begin 1973 schrijft ds P.K. Keizer Herman het volgende briefje: 'Tot onze blijdschap en verrassing lezen we dat je je hebt gesteld onder tucht en opzicht van de kerk. Dat is een grote en wonderlijke goedertierenheid Gods om zich zo over jou te willen ontfermen, onverdiend en verbeurd. Dat is een verhooring van veel en veler gebeden. Moge de trouwe VerbondsGod je ook in de toekomst bewaren bij de rechte weg van Zijn Woord. Hem zij de lof!'

In 1974 schrijft Herman een brief aan Hare Majesteit de Koninging met het verzoek om het Nederlandschap door naturalisatie terug te verwerven.

Als argumentatie voert hij dat hij tijdens zijn 9 jaren werken in Canada een onregelmatig leven heeft moeten leiden in meestal verafgelegen streken, 'zodat van kerkgang weinig of niets terecht kwam'. 'Zou ondergetekende naar Canada terugkeren, dan weet hij uit ervaring dat het weer dezelfde kant uit zou gaan.' 'Het missen van de kerkgang is voor ondergetekende een beslissende factor geworden' dus hij 'acht het beter voor hemzelf om in Holland te blijven'.

Herman blijft zich ongemakkelijk voelen in de kerk. Niet lang na het overlijden van zijn zus Willy (in 2004) laat hij zich weer uitschrijven omdat hij het idee heeft 'dat ze hem op de nek zitten'. In de loop van 2016 (als zijn conditie sterk achteruitgaat), laat hij zich weer inschrijven, want 'er moet toch een dominee bij de begrafenis zijn'. Alleen moet het stil gehouden worden omdat hij er niet op aangesproken wil worden door mensen van de kerk.